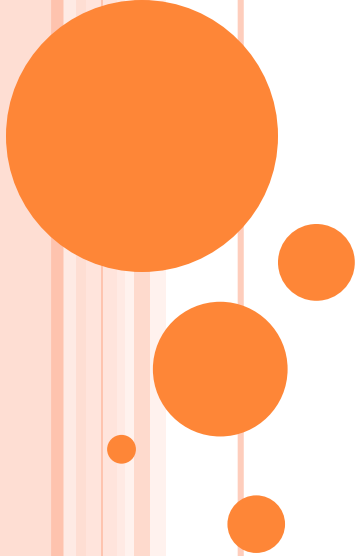

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ
PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

KENTSEL TASARIM
STÜDYOSU - D
12

TASARIM AKIMLARI
VE
ÇEVRE

- Sanat akımı, sanatta görüş, uyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyan, farklılık gösteren harekete denir. Tasarım akımı ise belli bir tarihsel süreçte aynı sanat ve tasarım anlayışına sahip sanatçıların oluşturduğu topluluktur denilebilir.

○ Şemsiyeli Kadın-
Claude Monet

Empresyonizm
(İzlenimcilik)

- Mimarlığın sanatla bilim, gerçeikle imaj, işlevle biçim, kabukla öz arasında gidip gelen denge merkezi, felsefeden mühendisliğe, geometriden tarihe uzanan yelpazenin zengin karmaşıklığı içinde, kimi zaman birbiriyle zıtlaşacak kadar çelişkili uçları da barındıran farklı yaklaşımları oluşturmuştur. Tasarım akımları da bu farklı yaklaşımlardan yola çıkarak oluşmuşlardır.

TASARIM AKIMLARI

- Empresyonizm (İzlenimcilik)
- Post-Empresyonizm (Ard izlenimcilik)
- Modernizm
- Fovizm
- Art Nouveau (Yeni sanat)
- Kübizm
- Fütürizm
- Fonksiyonalizm (İşlevselcilik)
- Dadaizm
- P rizm (Arıttıcılık)
- Neo-Plastizm
- Bauhaus
- Konstrüktivizm
- Ekspresyonizm (Dıřavurumculuk)
- Art Deco
- Sürrealizm (Gerçeküstücülük)
- Postmodernizm
- Minimalizm
- Dekonstr ktivizm

Buğday Tarlası ve Kargalar -Vincent Van Gogh
Post-Empresyonizm (Ard İzlenimcilik)

Casa Batlló-Antoni Gaudí
Art Nouveau

La Sagrada Família-Antoni Gaudí
Art Nouveau

- Tarih öncesi çağlardan itibaren kendilerine yaşam mekanı hazırlama gayesinde olan insanlar mimarlık ile birlikte peyzaj mimarlığının da temellerini atmışlardır. Yerleştikleri mekanların çevrelerini ihtiyaçları doğrultusunda geliştirip, şekillendirme eylemleri, tarih boyunca belli süreçlerden geçerek gelişmiş ve bugünkü peyzaj mimarlığı kavramını oluşturmuştur.

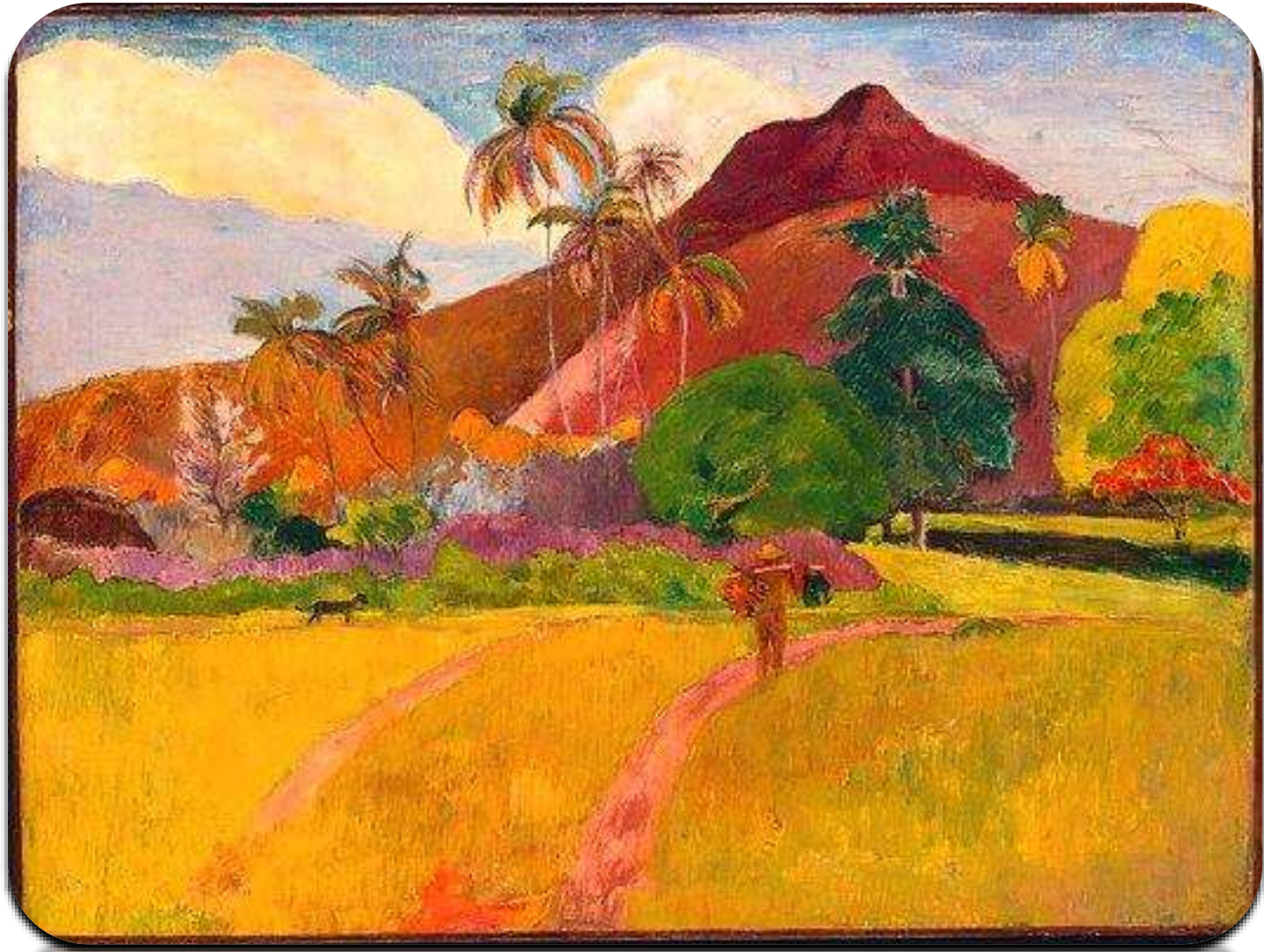

Estaque'de Evler-Georges
Braque
Kübizm

- 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde, resim, heykel, mimarlık, ve şehircilik gibi disiplinlerde “modernizm” adı altında büyük değişiklikler yaşanmış ve bu değişimler peyzaj tasarımında da etkili olmuştur. Modernizm hareketi ile birlikte sanatta ve mimarlıkta ortaya çıkan akımların özellikleri peyzaj mimarlığında da kullanılmaya başlamış ve 1920’lerden sonraki yıllarda geleneksel peyzaj tasarımı anlayışı terk edilerek modernist sanat akımlarının etkisinde yeni bir peyzaj mimarlığı anlayışı benimsenmiştir. Bu anlayışla birlikte peyzaj mimarlığında modern sanat akımlarının biçimsel özellikleri görülürken aynı zamanda çevresel etkenlerin göz önüne alındığı, insanların ihtiyaçlarının karşılandığı, bilimsel alanlardan yararlanan ve daha teknik bir anlayış gelmiştir.

Tahitian Landscape- Paul Gauguin
Post-Empresyonizm (Ard İzlenimcilik)

Dans-Matisse
Fovizm

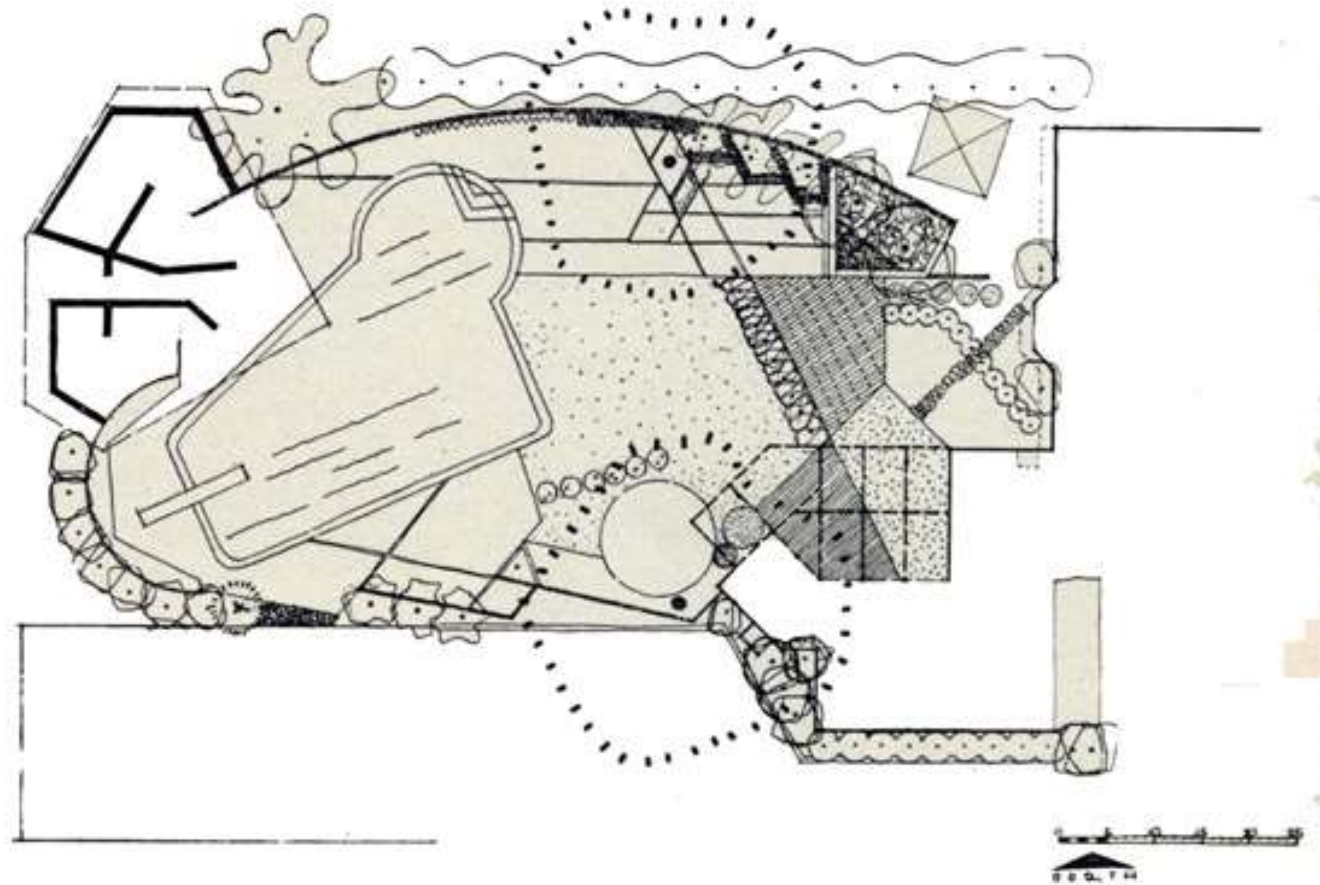
PEYZAJ MİMARLIĞI ALANINDA ETKİLİ OLAN TASARIM AKIMLARI

○ MODERNİZM

Çağdaş peyzaj mimarlığında, çağdaş sanatlar ve çağdaş mimarlıkta etkili olan akım ve üsluplardan bir kısmı etkili olmuş ve peyzaj mimarlığı uygulamalarında yer almıştır. Özellikle 20. yüzyılda etkili olan modernizm anlayışı peyzaj mimarlığını etkilemiş ve 1920'lerden başlayan süreçte geleneksel peyzaj tasarımı anlayışı reddedilerek modern sanat akımları peyzaj mimarlığında etkili olmaya başlamıştır.

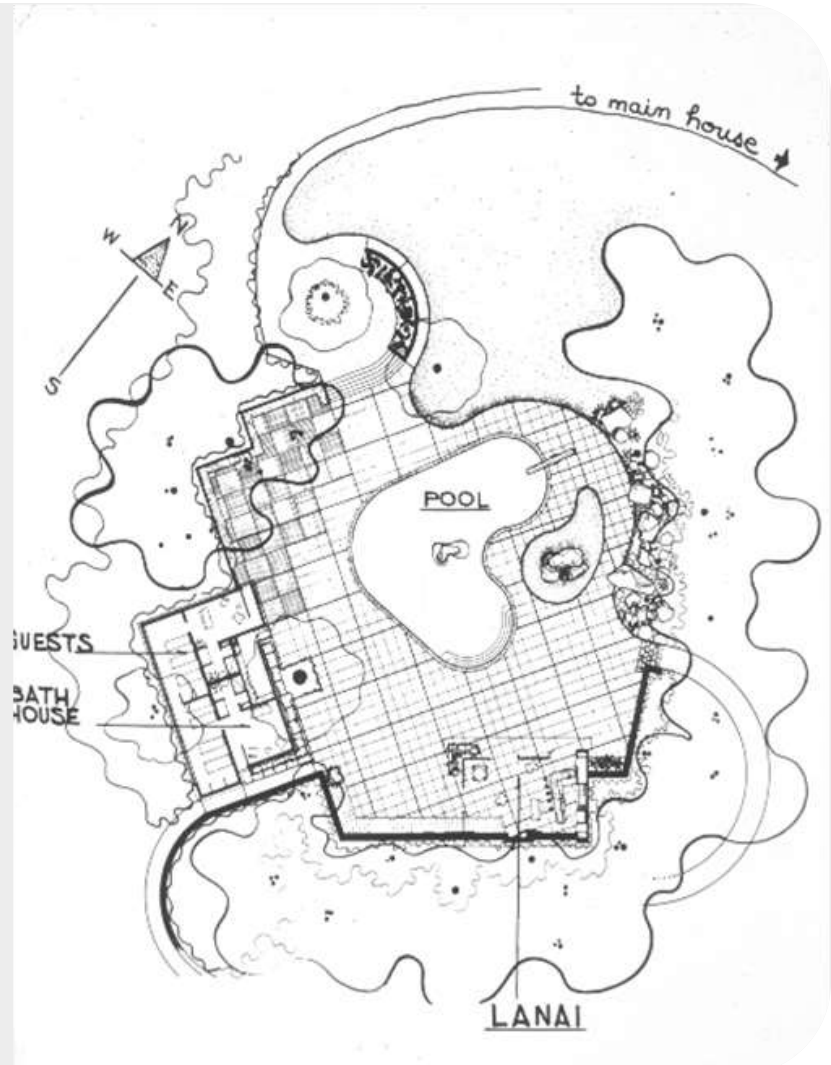
Peyzaj mimarlığında modernizm, mimarlık ve şehircilikteki modernist fikirler ve uygulamalardan etkilenmekle birlikte, kendine özgü bir anlama sahiptir. Tek bir faktörün yorumlanması ile ilgili bir tavır değil, sosyal, işlevsel, teknik ve sanatsal boyutları içeren karmaşık bir kavramdır.

Goldstone Garden-Garrett Eckbo
Modernizm

Thomas Kilisesi, Donnel Garden - Marc Treib
Modernizm

- Günümüzde peyzaj mimarlığında modernizmden bahsediliğinde, genellikle 1915'den sonraki ürünler kastedilir. Peyzaj mimarlığında modernist dönüşümün arkasında kübizm, sürrealizm, biyomorfizm ya da konstrüktivizm gibi modern sanat akımları, modern mimariden gelen mekana ilişkin farklı fikirler ve dönemin sosyal ve kentsel bağlamıyla ilgili görüşler vardır.

○ KÜBİZM

Çağdaş peyzaj mimarlığında etkili olan akımlardan ilki kübizmdir. 20.yüzyılın resim sanatı hareketlerinden biri olan kübizm, peyzaj tasarımında gelenekselden kopuşu sağlamış, önce şekilsel daha sonra da yapısal olarak en etkili kaynak olmuştur. Kübist kompozisyonlardaki mekansal fikirler peyzaj mimarlarını etkilemiştir. İlerleyen dönemde, mekanların, sistemlerine üst üste geçişi, oransal sistemler, renk tonlamaları ya da sentetik rekompozisyon yeni peyzaj anlayışına uygulanmıştır.

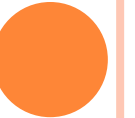

Villa Noailles Garden-Gabriel Guevrekian
Kübizm

- Peyzaj mimarlığı ile çağdaş sanatlar arasındaki bağ ilk olarak kübizm akımının peyzaj tasarımlarına uygulanmasıyla başlamıştır. Kübizm akımı unsurlarının peyzaj tasarımına uygulandığı ilk eserler Fransız mimarlar tarafından yapılmış ve 1925'te Paris Uluslar Arası Dekoratif Sanatlar ve Modern Endüstri Sergisinde sunulmuştur. Sergide sunulan eserlerden Gabriel Guevrekian'ın tasarladığı "Su ve Işık Bahçesi" kübist etkileri gösteren ilk örnektir. Bu tasarım; üçgen formu, bitki parterlerinin geometrik organizasyonu, optik illüzyon ve hareket özellikleriyle kübist bir sanat objesi niteliğindedir.

Villa Noailles Garden-Gabriel Guevrekian
Kübizm

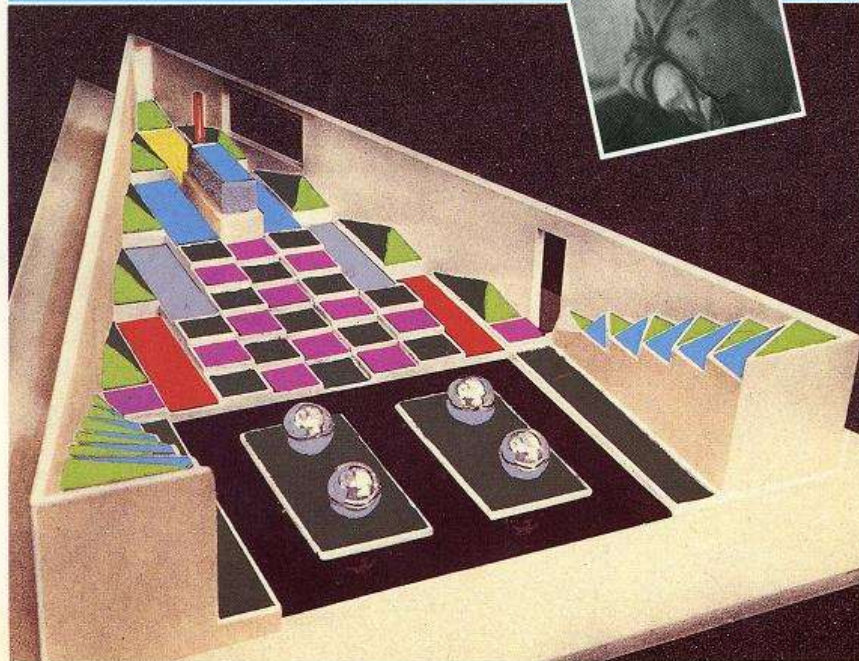

- Peyzaj tasarımımda kübizm akımı bu tasarımdan sonra başka örneklerde de görülmeye devam etmiştir. Kübist tasarımlar peyzaj üzerinde yeni biçimler oluşturmuş ve iki boyutlu tablo-peyzaj özelliği göstermiştir. Çağdaş peyzaj tasarımımda kübizm akımını, sürrealizm, biyomorfizm ve konstrüktivizm akımları izlemiştir. Bu akımların peyzaj mimarlığındaki etkileri, kübizmin rasyonel sert hatlı geometrisinden farklı olmasına rağmen, kompozisyonel ve resimsel değerlere öncelik veren yapısıyla benzerlikler göstermektedir.

Gabriel 1900-1970 Guévrekian

une autre
architecture moderne

CONNIVENCES

CONNIVENCES

PEYZAJ MİMARLIĞINDA SÜRREALİZM VE BİYOMORFİZM

- Sürrealizm akımı peyzaj tasarımında kübizmden sonra en etkili olan akımdır. Sürealizm akımı iki farklı anlayıştan kaynaklanmıştır. Bunlardan ilki insanın biliçaltından gelen bağımsız ve soyut eserler, diğeri ise Salvador Dali' nin resimlerindeki gibi bilinen objelerin çarpıtılmasıyla oluşan resimlerdir. Peyzaj mimarlığında da sürrealizmin ideolojik birikimi değerlendirilmeksizin biyomorfik formlar kullanılmaya başlanmıştır. Jean Arp ve Joan Miro güzel sanatlar ve peyzaj mimarlığı arasında köprü görevini yerine getirmiştir. Arp' ın resim ve rölyeflerinde oluşturduğu formlar kısa zaman içinde tasarımcılar ve peyzaj mimarları tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Miro' nun resimlerindeki i ve Arp' ın heykellerindeki şekiller, peyzaj tasarımında göllerin, arazi konturlarının ve vejetasyon kitlelerinin formlarını oluşturmuştur.

Jean Arp
Sürrealizm/Biyomorfizm

- Çağdaş peyzaj mimarlığı kapsamında Isamu Noguchi ve Burle Marx sürreal ve biyomorfik formlardan yola çıkarak peyzaj tasarımları yapmışlardır. Noguchi' nin peyzaj ve heykelin karışımı olan çeşitli tasarımları ve biyomorfik formlara yer verdiği 'Unesco Bahçesi' projesi (1950) ile Burle Marx'ın doğal yapıyla uyumlu, biyomorfik formlardan oluşan Eğitim ve Sağlık Bakanlığı Çatı Bahçesi' projesi (1963) ve buna benzer tasarımları bu kapsamda yer alan örneklerdir.

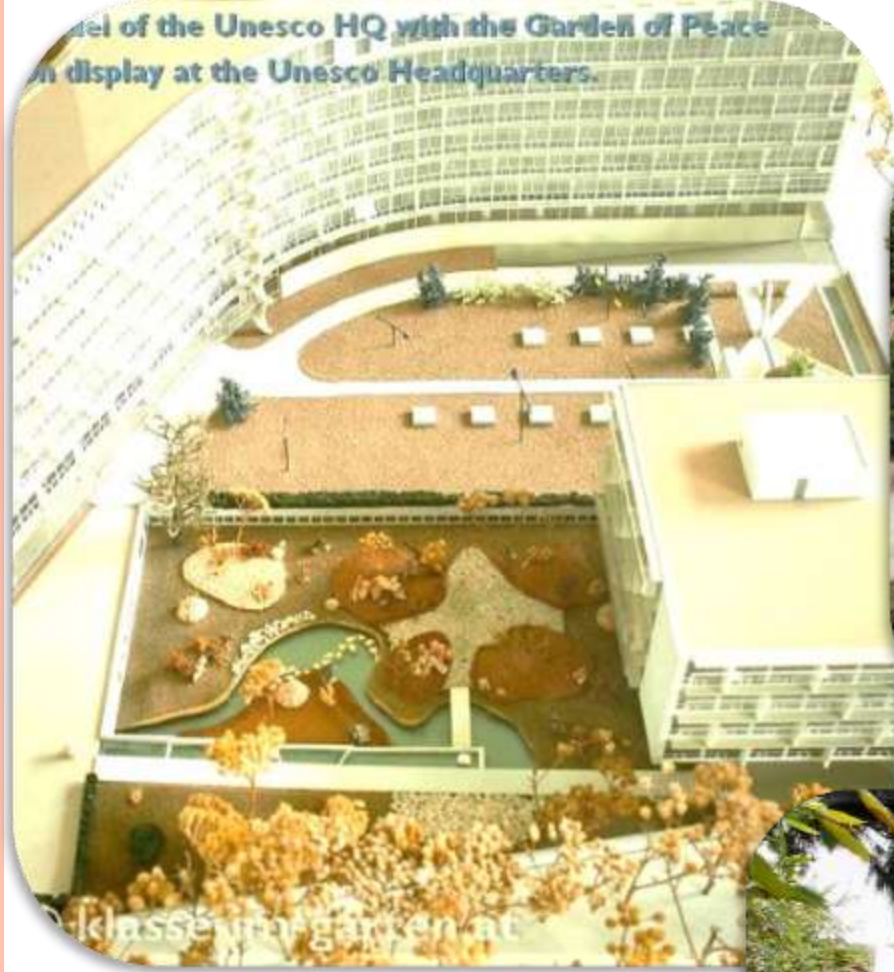

Oyun Alanı Modeli-İsamu Noguchi
Sürrealizm/Biyomorfizm

İsamu Noguchi
Sürrealizm/Biyomorfizm

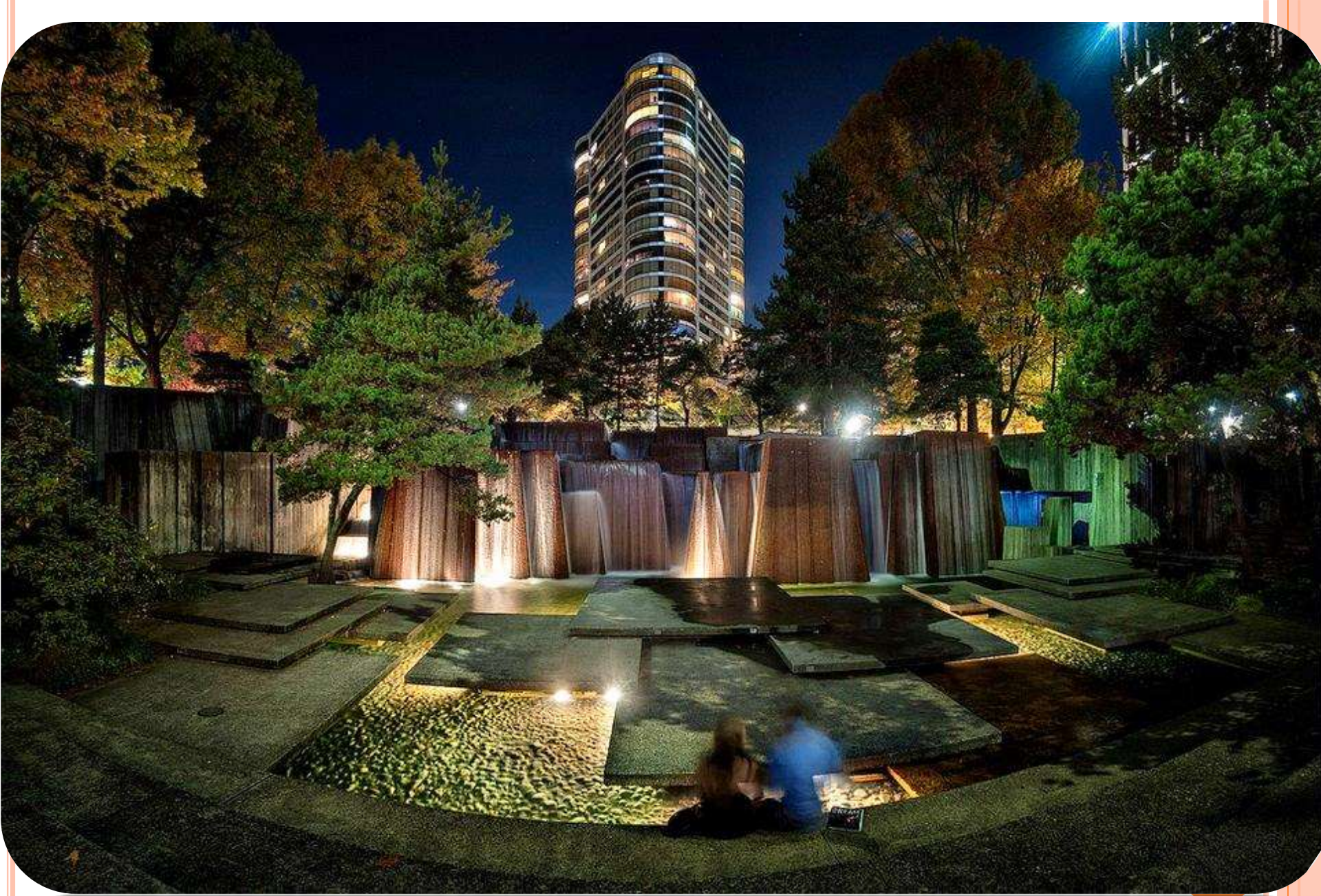
Unesco Bahçesi-İsamu Noguchi
Surrealizm/Biyomorfizm

PEYZAJ MİMARLIĞINDA KONSTRÜKTİVİZM

- **Konstrüktivizm akımı, genel olarak çizgiler, yüzeyler, gibi görsel bileşenlerden oluşan, sade, basit, formal ve kesin bir şekilsel düzeni olan, bununla birlikte çağdaş malzemelerin kullanıldığı bir akımdır. Peyzaj mimarlığında konstrüktivizm akımının yansımaları Lawrence Halprin'in Ira Çeşmeleri Parkında görülmektedir. Halprin'in tasarımında konstrüktivizmin biçim dili, noktalar ve yüzeyler sistemi kullanılmıştır. Bu sistem içerisinde dikey düzlemde sistemin parçalarını oluşturan elemanlar farklı yüksekliklerde dir. Bu özellikleri nedeniyle üç boyutlu bir heykel gibidir.**

İra Çeşmeleri Parkı-Lawrence Halprin
Konstrüktivizm

PEYZAJ MİMARLIĞINDA MİNİMALİZM

- Peyzaj mimarlığında minimalizm akımının etkileri, özellikle 1960'lardan sonra görülmeye başlamıştır. Minimalizm akımı sadelik, basitlik ve azlık kavramlarını ön plana çıkarırken, basit geometrik biçimlere ve saf renklere yer vermektedir. Minimalist tasarımlarda yüklenmiş ve eklenmiş anlatımlar bulunmazken, sadelikte bütünlük ve mükemmellik anlayışı hakimdir. Minimalizm akımı De Stijl, Bauhaus ve Uluslararası Üslup akımlarında yer alan basitlik ve azlık kavramlarının etkisiyle gelişmiştir. Mimar Mies van der Rohe minimalizm akımının temellerini atan "Less is more" sloganıyla sade olanın daha etkileyici olduğunu belirtir.

Minimalist Gardens-Peter Walker
Minimalizm

- Minimalizm akımı peyzaj mimarlığında, mimarlıkta olduğu gibi en az malzemeyle en yalın, en ekonomik ve en işlevsel sonuca ulaşmayı hedeflemektedir. Minimalizm akımında, oldukça basit görünümde olan fakat fakat özünde kurnazlıkla saklanmış bir hazine olan ve zor anlaşılabilirlik ile birlikte derin semboller içeren tasarımlar yer alır.
- Çağdaş peyzaj mimarlığında minimalizm akımının etkileri Peter Walker ve Martha Schwatz'ın tasarımlarında görülmektedir. Walker'ın tasarım anlayışı 'İndirge ve Odaklan' düşüncesi üzerine kurulmuştur. Walker'a göre peyzajda minimalizm doğanın güçlerini entelektüel, teknik ve endüstriyel olarak reddeden yaklaşıma işaret etmektedir.

Kiel Plaza-Peter Walker
Minimalizm

- Martha Schwartz ise kompozisyon içinde düzeni meydana çıkartmak amacıyla serialite olarak adlandırılan çeşitli ritmik tekrarları ve hareketi kullanmış ve bahçe stillerine yaratıcı bir bakış açısı getirmiştir. Sert zeminler ağırlık kazanmış, bitkilendirme daha geri planda tutulmuş, renkli materyaller ve güçlü formlar kullanılmış ve bununla birlikte tasarıma hareket getirecek unsurlara yer verilmiştir.

Qatar Petroleum Complex-Martha Schwartz
Minimalizm

PEYZAJ MİMARLIĞINDA POSTMODERNİZM

- Peyzaj mimarlığında postmodernizm birçok üslubu içerdiğinden belirgin biçimsel özellikleri yoktur. Ancak bununla birlikte postmodern peyzaj tasarımlarında yeni malzeme ve geometriler kullanılmış, geleneksel olmayan malzemeler ve bitkiler ile gündelik kullanıma ait ürünler yer almıştır. Postmodern peyzaj mimarlığı çok biçimli bir yapıya sahiptir. Kullanıcıların farklı kültürel zevkleri ve her birinin kendine özgü peyzaj anlayışı ile farklı hayat görüşleri tasarımcıyı değişik peyzaj çözümlerinin yan yana bulunduğu bir sonuca götürmüştür.

- Postmodern peyzaj mimarlığının en belirgin örneklerinden biri Charles Moore'un 1975'te tasarladığı "Pizza d'Italia" meydan düzenlemesidir. Kamusal bir meydan olan bu alan Amerika'nın New Orleans kentinde bir grup italyan tarafından yaptırılmıştır. Meydan halkın toplanması ve Amerikan-İtalyan birliğinin festivalleri için tasarlanmış bir alandır. Kullanılan öğeler italya ile bağlantı kurulmasını sağlayacak şekilde düzenlenmiştir.

Pizza d'Italia-Charles Moore
Postmodernizm

PEYZAJ MİMARLARINDA DEKONSTRÜKTİVİZM

- Yapının parçalanması fikrine dayanan dekonstrüktivizm akımında, radikal biçimler ve asimetrik geometrik düzenler kullanılmakta, form ve içerik birbirinden ayrılmaktadır. En önemli örneği, tasarımı mimar Bernard Tschumi tarafından yapılan "Parc de la Villette"tir. Paris'te bulunan bu park, daha önce mezbaha alanı olarak kullanılan bir alanın kentsel dönüşüm projesi kapsamında yapılmıştır.

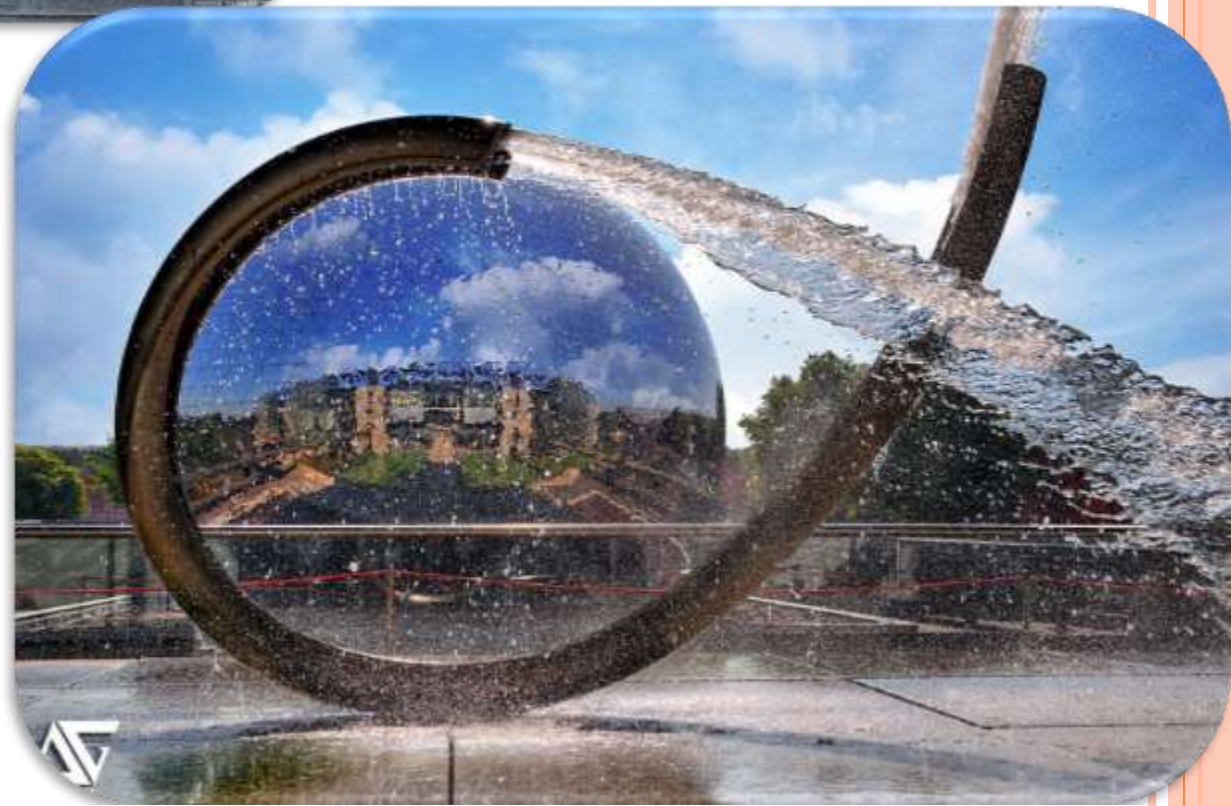

- Bernard Tschumi, dekonstrüktif bir yaklaşımla tasarladığı parkta noktalar, çizgiler ve yüzeyler sistemini kullanmıştır. Parkın tasarımındaki temel ögeler "folie" adı verilen şaka yapılarıdır. bu yapılar park içine belli bir düzen/düzensizlik içinde yerleştirilmiş ve her biri başka işlevlere uygun olcağı düşünülerek tasarlanmış küçük konstrüksiyonlardır. Bu kırmızı renkli konstrüksiyonlar parkın noktalar sistemini oluşturmaktadır. Bu yapıların dışında, bilim ve endüstri müzesi, oyun alanları, su kanalları, tematik bahçeler, geniş yeşil alanlar bulunmaktadır.

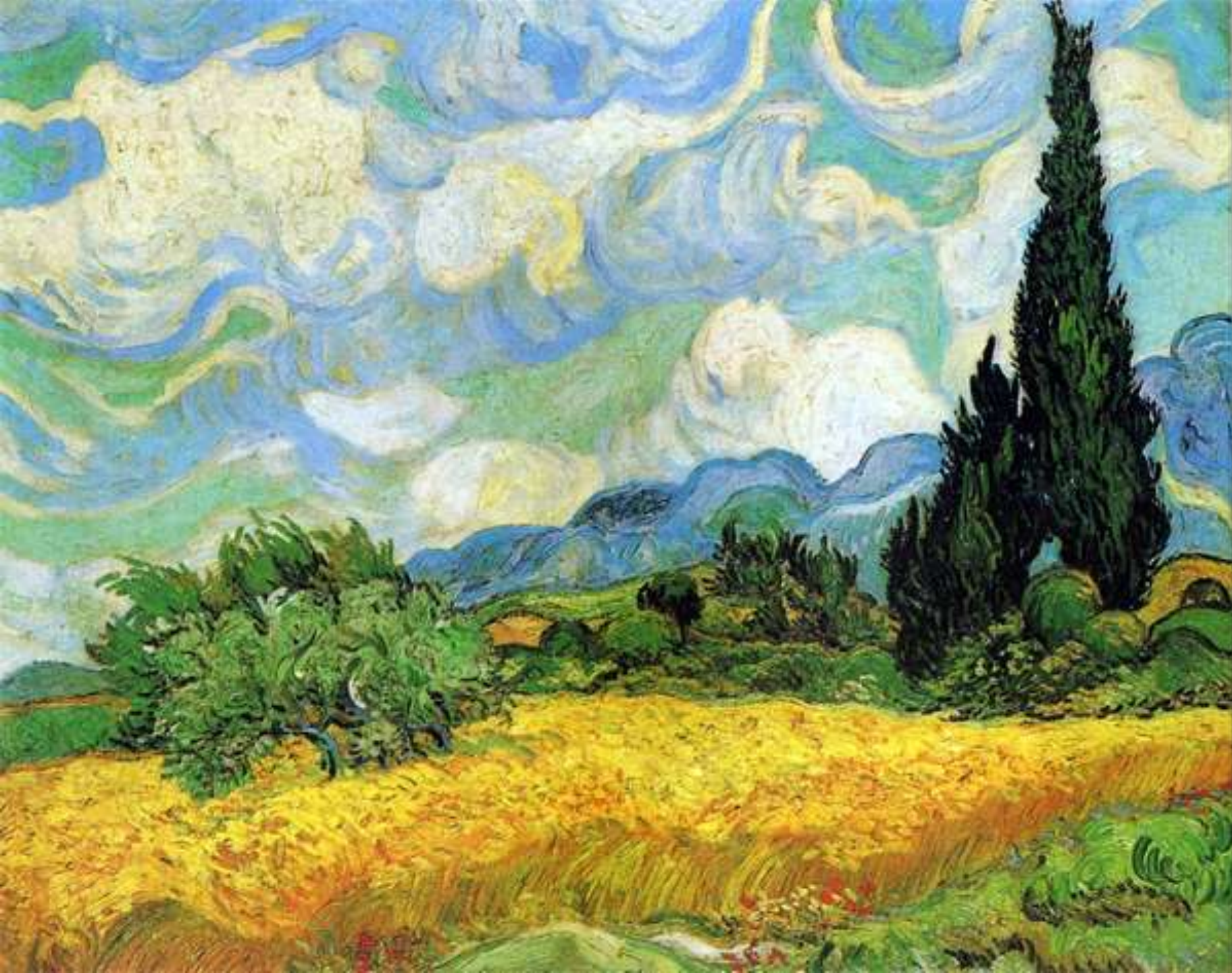

KAYNAKLAR

- KAYAÇAL, N.Ö., *Peyzaj Mimarlığı Ve Tasarım Akımları*, Ankara 2014.
- <https://www.flickr.com>

T E S E K K Ü R L E R . . .